

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose
Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kandidoje .. 9.00
Kitur užlenkė .. 10.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$8.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 84

Richmond Hill 19, N. Y., Antradienis, Gegužės (May) 1, 1956

KRISLAI

Pagalvojo ir suprato.
Ir laukia ir sulauks.
Vis daugiau balsų.
Argi niekados nebuvo?
Irgi išvežimai.

Rašo A. Bimba

Komerčinės spaudos leidėjų susivienijimo prezidentas R. W. Slocum nušnekėjo visiškai teisingai. Jis pasmerkė valdžios užpuolimą ant Daily Workerio. Jis pasakė, kad panašaus užpuolimo gali susilaukti bile laikraštis, jeigu tokiame valdžios savivaliavimui nebūs padarytas galas.

Taip ir bus. Šiandien Daily Worker, rytoj išdykę valdovai užklups kitą kurį laikraštį. Spaudos laisvės gynimas yra reikalingas visos spaudos, o ne vieno Daily Workerio.

Tokia galvosena yra sveika ir logiška.

So. Bostono menševikų gazietė su nusistebėjimu surinkta: "Sovietų vadai laukia pakvietimo atvykti Amerikon."

Galimas daiktas, kad taip yra. To negalima skaityti nusidėjimu.

Man gi norisi pabūti "pranašu": Ne tik laukia, bet ir sulauks! Klausimas tiksliai laiko. Po prezidentinių rinkimų toks pakvietimas gali pasirodyti.

Vis daugiau ir daugiau balsų girdisi už mirties bausmės panaikinimą. Man tas patinka.

Toji barbarizmo liekana turi eiti laukan. Jai neturėtų būti vietos nei socialistiniuose, nei kapitalistiniuose kraštuose.

Kuomi gali būti pateisinta mirties bausmė Amerikoje? Nesiranda nė mažiausio patiesinimo.

"Argi Amerikoje, Anglijoje arba Prancūzijoje yra buvęs tas nors panašus?" užsūstingai klausia Chicagos menševikų redaktorius.

Kalba eina apie tai, kas yra įvykę Tarybų Sąjungoje ir kituose socialistiniuose kraštuose dėl kai kurių neteisėtų nuteisimų ir mirtimi nubaudimų.

Zinoma, kad yra buvę, ir dar daug daugiau.

Kas sako, kad nieko panašaus nebuvo ir negalėjo būti tose trijose ir kitose kapitalistinėse šalyse, tas tik pasirodo nežinėliu istorijos.

Anglijoje ir Prancūzijoje ne tik aukštų karininkų, bet ir karalių ir karalienių buvo galvos kapijamos. Nejaugi nė to minėtas redaktorius nėra girdėjęs? Arba, o kaip buvo su Paryžiaus komunarais?

Bet palikime Angliją ir Prancūziją ramybėje. Kaip su Amerika?

Kaip su didžiosios revoliucijos ir paskui civilinio karo laikais? Ar gali kas nors suskaičiuoti, kiek ten buvo ir visiška nekaltų aukų?

Neigi reikia eiti taip toli istorijon. Kiek nekaltų negrų yra nuteista ir nužudyta?

Ar kaltai buvo nuteisti ir kalėjime faktinai sumaišinti Eugene Debsas ir Tom Mooney?

(Tąsa 4—tame puslap.)

VELIAUSIOS ŽINIOS

Londonas. — Bulganiui ir Chruščiovui jau esant ant laivo kelyje namo, Edenas ir Chruščiovas pasikeitė draugiškais radiogramomis, kuriose pareiškė, kad Britanija ir Tarybų Sąjunga eis prie didesnio draugiškumo.

Jeruzalė. — Izraeliečiai sako, kad egiptiečiai nušovė vieną jų policininką ir pagrobė fermerį.

Chicago. — 19 žymių Chicagos religinių ir visuomeninių veikėjų atsikreipė į prez. Eisenhowerį su raginiu, kad jis sulaukytų vandenilinio sprogimo bandymą, kuris buvo ruošiamas šiai dienai.

Rangoonas. — Premjero Nu vadovaujama Anti-fašistinė liaudies laisvės lyga laimėjo rinkimus, kurių pilni rezultatai dar nežinomi. Komunistų vadovaujamas Nacionalinis vienybės frontas žymiai sustiprino savo pozicijas.

Dešinių partijų Burmos rinkimuose nėra. Keliose provincijose valdžia atidėjo rinkimus, nes sakė ji, ten buvo "neramu."

Madridas. — Franco, sakoma, mobilizuoja armiją, kad pastoti kelią besiplečiantiems streikams.

Stevensonas dar vis priešakyje, bet nelaimėsias pirmame balote

New Yorkas. — "Times" pravedė apklausą, kurioje įvairiose valstijose ir priėjo išvados, kad Stevensonas dar vis stovi priešakyje, kad jis dar vis vadovaujantysis demokratinis aspirantas ir prezidentas, bet jis neturi vilties laimėti pirmame balote demokratų suvažiavime.

Suvažiavimas įvyks Chicagėje rugpiučio 13 dieną. Didelės įtakos į Stevenson-Kefauverio jėgų santykį turės pirminiai rinkimai Floridoje (gegužės 20) ir Californijoje (birželio 5). Tose dviejose valstijose jie

Vasariškas, ne pavasariškas savaitgalis buvo netikėtas...

New Yorkas. — Iki praėjusios savaitės pabaigos Rytiniame pakraštyje beveik nebuvo pavasario, — oras dar buvo gan žiemiškas, taip, kad net buvo kalbų, jog kai kurie iš pietų atskridę paukščiai (kaip tai laukinės žąsų) skrenda atgal. Bet praėjusią savaitę šiltas oras pagaliau atėjo, bet ne pavasariškas, o tikrai vasariškas — virš 80 laipsnių.

Šeštadienį ir sekmadienį žmonės nusiėmė nevien savo žieminius paltus, kuriuos dauguma dėvėjo, o

Pasaulis šiandien mini Pirmą Gegužės

Londonas. — Prie Markso naujojo paminklo Highgate kapinėse, prie kurio dar tebeguli Bulganiui ir Chruščiovui padėtas vainikas, Gegužės Pirmosios išvakarėse atėjo daug komunistų, darbių ir kitų delegacijų, kad padėti vainikus. Britanijos darbo žmonės šiais metais mini Pirmą Gegužės paminėjimą, negu praėjusį — su daugybe masinių mitingų Anglijoje, Škotijoje, Valijoje. Dar plačiau ta diena šiais metais minima Europos kontinente.

Maskvoje paskutiniai prisirengimai prie Pirmosios Gegužės demonstracijos padaryti dar praėjusią savaitę, kuomet visas miestas jau buvo išpuoštas. Buvo laukiama Chruščiovo ir Bulganiui sugrįžtant. Šiais metais užsienio svečių tribūnoje, šalia komunistų iš visų pasaulio kam-

Roma. — Įtakmingas Italijos laikraštis "Corriere della Sera" sako, kad prezidentas Gronchi Paryžiuje tarėsi su Prancūzijos premjeru apie "lotyniško bloko" sudarymą. Tas blokas (Prancūzija ir Italija) turėtų tarpininkauti tarp anglo-saksų (Amerikos, Britanijos) iš vienos pusės ir Rytų Europos slavų kraštų iš kitos.

abu du aktyviai kandidatuoja ir ten bus geras išbandymas jų populiarumo.

Po Minnesotos pirminių rinkimų, kur Keauveris triumfavo, Stevensonas viltys buvo visai žemos, bet jis paskui atsigavo Pensylvanijoje ir Illinois valstijose.

"Times" sako, kad ir gubernatorius Harrimanas, kuris save skaito "neaktyviu kandidatu," paskutiniu laiku įgauna daugiau jėgos, ypačingai Vakaruose, kur jo šeima kontroliuoja geležinkelius ir per juos paveikia vietinius politikierius.

Philadelphia, Pa.

Mirė Domicelė Lesčienė. Pašarvota Ramanausko (Roman) koplyčioje, 1113 Mt. Vernon St. Laidojama antradienį (šiandien) gegužės 1 d., 11 val. ryto, Oakland kapinėse.

Stanley Lesčius prašo draugus atvykti į laidotuves.

Žinią pranešė jis pats telefonu ir telegrama. Liūdinčiai velionės šeimai reikiame užuojautą.

ir pavasariškus drabužius — matėsi daug vienmaršinių. Daugelis išvažiavo į užmiestį ir pirmus pavasariškus vasariškus piknikus.

Numatomos didžios demonstracijos socialistų delegacijos Maskvoje; Vatikanas jau irgi nutarė švesti

py, rasis ir daug socialistų delegacijų. Prancūzijos Socialistų partijos delegacija atvyko dar penktadienį. Atvyko socialdemokratų grupės iš Skandinavijos, Indijos, Japonijos, Burmos ir eilės kitų kraštų.

Šiais metais paradas bus persveriamai civilinis — mažiau armijos dalinių, mažiau tankų, mažiau uniformų bendrai — daugiau fabrių junginių, daugiau valstiečių delegacijų, daugiau revoliucijos vėteranų ir t. t.

Liaudies demokratijose šiais metais Pirmoji Gegu-

Batistos valdžia užgniaužė ginkluotą sukilimą Kuboje

Havana. — Batistos valdžia skelbia, kad sukilimas tapo užgniaužtas. Mantanzas karinėje įguloje. 11 sukilėlių ir vienas valdžios kareivis užmušti. Policija suėmė buvusį prezidentą Carlos Prio Socarras, kurį Batista nuvertė 1952 metais. Per kelerius metus Socarras gyveno tremtyje Floridoje, iki praėjusio metų pabaigoje Batista davė jam leidimą grįžti Kubon.

Batistos valdžia sako,

Kalbama apie palestiniečių arabų maršą prieš Izraelį

Kairas. — Jungtinių Tautų gen. sekretorius Dag Hammarskjöldas vėl lankosi Egipte, kur jis bando patvirtinti paliaubų sutartį. Jis atsivežė Kairan Srijos, Jordano ir Libano pažadus, kad tie kraštai nepuls Izraelio, jeigu Egiptas susitars tvirtai laikytis paliaubų.

Bet tuo tarpu naujas pavojus taikai Artimuose Rytuose išsivystė: Gazos srityje randasi apie 250,000 palestiniečių-arabų tremtinių. Jie gyvena po egiptiečių globa, bet jų ekonominė padėtis labai prasta. Dauguma jų gyvena Jungtinių Tautų išlaikomose

Franco ir žada ir grasina, bet negali paslėpti baimės

Madridas. — Diktatorius Franco yra išsigandęs. Tai aiškiai matyti iš jo paskutinių pareiškimų. Iš vienos pusės jis pradėjo skatinti visokių pagerinimų darbininkams: algos bus didinamos, darbininkai gausią balso fabrių tvarkyme, ir taip toliau. Iš kitos pusės, jis grasina, kad Falange (fašistų partija) paims vadeles dar tvirtiau į savo rankas, kad

žės švenčiama kaip plati darbo žmonių tautinė šventė. Varšuva išpuošta pirmą pavasario žaliuynais, tautinėmis Lenkijos raudonai-baltomis ir raudonomis socializmo vėliavomis. Panašiai Pragoje, Bakarešte, Sofijoje, Budapešte. Jugoslavijos Belgrade šiais metais Pirmoji Gegužės žymiai plačiau minima, negu praėjusio metų laikotarpyje.

Paryžiuje "Humanite" praneša, kad daugelio miestų distriktų socialistų organizacijos šiais metais

kad eks-prezidentas buvo sukilimo įkvėpėjas. Tuo tarpu valdžia pranešė, kad visos civilinės teisės panaikintos, "kad palaikyti šalyje tvarką." Pačioje Havanoje ramu, nors kariniai patruliai pilnoje aprangoje matosi mieste, o prie valdžios pastatų pastatyti kulkosvaidžiai.

Policija pradėjo sumiti įtariamus aukštus karininkus, kurie stovėję sukilimo užkulisuose.

stovyklose, kur vyrauja maisto stoka, kur ištisos šeimynos gyvena palapinėse, kur mažai vandens ir t. t.

Dabar, sakoma, tarp tremtinių organizuojamas judėjimas maršuoti ant Izraelio, kad atkovoti savo prarastas žemes. Dauguma arabų buvo valstiečiai Palestinoje, iki Izraelio-arabų karo metu jie pasitraukė į kaimynines aratyje randasi apie 250,000 palestiniečių-arabų tremtinių. Jie gyvena po egiptiečių globa, bet jų ekonominė padėtis labai prasta. Dauguma jų gyvena Jungtinių Tautų išlaikomose

Indijos komunistų kongresas už bendradarbiavimą su N.

Deli. — Palghate pasiūlykė Indijos Komunistų partijos suvažiavimas. Suvažiavime priimta rezoliucija, kurioje Nehru valdžia traktuojama švelniau ir draugiškiau, negu praėjusioje. Rezoliucija sako, kad Indijos komunistai stoja už Nehru valdžios taikos ir neutralistinės politikos principus, taipgi remia jo teigimą, kad Indija turi eiti link socializmo.

Užsiprenumeruokite Laivę dabar, kaina vis dar \$8.00.

Dennis dalyvaus diskusijose su socialistų vadu

New Yorkas. — Gegužės 27 d. čia Carnegie salėje įvyks įdomios diskusijos temoje "Amerikos kelias link demokratijos ir pasaulinės taikos." Diskusijos dalyvaus Komunistų partijos sekretorius Eugene Dennis, Socialistų partijos vadas Norman Thomas, pažangus negras mokslininkas prof. DuBois, presbiterijonų kunigas A. J. Muste ir kiti.

Diskusijų pirmininkas bus Roger N. Baldwin, buvęs Civilinių laisvių sąjungos direktorius.

Diplomatijos santykiai tarp Tar. Sąjungos ir San Marino

San Marino. — Mažiukė San Marino respublika (kuri apsupta Italijos teritorijos) įsteigė diplomatinius ryšius su Tarybų Sąjunga. San Marino turi tik 38 kvadratinės mylios plotą ir keliolika tūkstančių gyventojų. Jie kalba itališkai ir faktinai yra italai, bet San Marino turi nepriklausomybę dar nuo viduramžių. Tą mažiuką kraštą valdo komunistų ir socialistų koalicija.

Pasikėsiniams buvo rengti prieš Bulganių-Chruščiovą Britanijoje

Londonas. — Britanijos spauda sako, kad pasikėsiniams prieš Bulganių ir Chruščiovą buvo rengti Britanijoje tų tarybinių vadų viešnagės metu, kad rengėjai būtų pabėgėliai iš Rytų Europos, bet britų Scotland Yard (žvalgybos) agentai jiems užbėgė už akių.

Dar prieš tarybinams vadams atvykus Britanijon, britų žvalgyba pradėjo atidžiai sekti visus žinomus anti-tarybinius ekstremistus pabėgėlių tarpe. Uostuose ir aerodromuose žvalgybininkai atsargiai tikrino visus iš užsienio atvažiuojančius, kad neileisti galimų teroristų.

Bet, nežiūrint tų visų saugumo priemonių, Scot-

land Yard agentai atidengė du rengiamus pasikėsinimus. Vienas buvęs pasėti minas Temzės upėje, kad išsprogdinti laivą, kuriuo būtų Bulganius ir Chruščiovas plaukė iš Londono į Greenwichą. Kitas pasikėsinimas buvo kitokio, neatidengto, pobūdžio. Abiejose rengiamuose pasikėsiniuose dalyvavę reakciniai konspiratoriai Britanijoje ir Europos kontinente.

Britų spauda nesako, ar kas nors buvo suimtas.

Tito išvyksta į Maskvą birželyj

Belgradas. — Prezidentas Tito išvyks Maskvon birželio mėnesį. Jį kviečia TSRS Aukščiausios tarybos prezidiumas. Su juimi vyks keli kabineto nariai. Tai bus pirmą Tito kelionė Maskvon nuo to laiko, kai jis buvo išmestas iš Kominformo.

Tuo tarpu pranešama, kad šeši žymūs tarybiniai mokslininkai šį mėnesį atvyks Jugoslavijon, kad padėtų statyti atominės energijos stotį.

ORAS NEW YORKE
Giedra, vėsu

LAISVĖ
LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
President V. KAZEL: Sec-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA
SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$8.00
United States, per 6 months .. \$4.50
Queens Co. \$9.00 per year
Queens Co. \$5.00 per six mos.
Canada and Brazil, per year \$9.00
Canada and Brazil, 6 months \$5.00
Foreign countries, per year \$10.00
Foreign countries, 6 months \$5.50
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

GEGUŽĖS PIRMOJI

ŠIANDIEN GEGUŽĖS PIRMOJI, tarptautinė darbininkų šventė. Mes galime prieš visą pasaulį didžiulius, kad ši diena, ši šventė gimė Jungtinėse Valstijose, kovoje už 8 valandų darbo dieną.

Kiekvienais metais Gegužės Pirmosios minėjimo proga iškyla nauji šūkiai, nauji reikalavimai, kuriuos kelia darbininkų klasė.

Tačiau nuo pat Gegužės Pirmosios paskelbimo tarptautine darbininkų švente joje darbininkai visų pirmiausia kėlė ir tebekelia šūkį: **Taika!**

Karas — darbininkų didžiausia nelaimė. Taika — darbo žmonių, nežūrint, kur jie begyventų, yra palaima! Dėl to darbo žmonės visur ir visuomet kovojo už taiką. Taip buvo visuomet, kai Gegužės Pirmoji gimė, taip yra šiandien.

Šiomet Amerikos darbo žmonės Gegužės Pirmąją kelia ir kitus obalsius, svarbius, naudingus darbo žmonėms, nežūrint, kur jie begyventų.

Jie kovoja, jie skelbia šūkius už atmetimą Smitho įstatymo, pagal kurį teisiami darbininkų vadovai į kalėjimą. Jie kelia šūkius už amnestiją politiniams darbininkų kaliniams; už sverturgimių teisių išlaikymą; prieš deportacijas; už spaudos laisvę. Jie kelia šūkį už 30 valandų darbo savaitę, nes darbo žmonės gerai žino, kad technikos išsivystymas yra tokis didelis, kad lengvai darbo žmonės gali atlikti darba bėgyje 30 valandų. Ką pirmiau atlikdavo per 40 valandų!

Daug kitų reikšmingų šūkių Amerikos darbininkai šiomet, minėdami Gegužės Pirmąją, stato prieš Amerikos liaudies akis.

Tiesa, makartistai ir visokio plauko reakciniai elementai daro visa, kad Gegužės Pirmosios minėjimą sumenkinti, bet tai mažai reiškia. Amerikos darbo žmonės, — klasiniai sąmoningi žmonės, — šią dieną ryškesniu pasiryžimu artavo kovai už taiką, už laimingesnį ir šviesesnį gyvenimą!

Tegyvuojia Gegužės Pirmoji, tarptautinė darbo žmonių šventė!

DR. S. MATULAITIS

NEDAUG LIETUVIŲ tauta iki šiol turėjo tokių šviesių, garbingų žmonių, kokių buvo Dr. Stasys Matulaitis. Jis visą savo subrendusį gyvenimą paaukojo liaudies švietimui. Jis mokėjo labai paprastai, liaudžiai suprantamai rašyti.

Amerikos lietuviams Dr. S. Matulaitis buvo itin gerai pažįstamas, nes jo veikalas „Religija ir jos socialė reikšmė“ tūkstančiais egzempliorių pasklido mūsų tarpe. Tą veikalą (dviejuose tomuose) išleido Lietuvių Literatūros Draugija.

Zemiau talpiname svarbesnius iš Dr. S. Matulaičio gyvenimo ir veiklos brožuos, kuriuos jo draugų grupė Vilniuje pateikė „Tiesoje“:

„1956 m. balandžio 10 d. Vilniuje mirė vienas seniausių Lietuvos darbininkų judėjimo dalyvių, įžymus lietuvių tautos istorijos tyrinėtojas Stasys Matulaitis.

S. Matulaitis gimė 1866 m. Stebukliškių kaime, Liudvinavo valsčiuje, buvusioje Kalvarijos apskrityje, pasiturinčio valstiečio šeimoje, Baigės Marijampolės gimnazija, o paskui Maskvos universiteta ir įgijęs gydytojo specialybę, S. Matulaitis 1891 metais apsigyveno gimtajame krašte, tvirtai pasiryžęs padėti liaudžiai šviesti ir kovoti dėl savo teisių.

Dirbdamas gydytoju Jiezne, Balbieriškyje ir ilgesnį laiką Pilviškuose, S. Matulaitis marksizmo mokslo itakoje vis geriau įsisąmonina viešpatavusios carinės Rusijos socialinės nelygybės, tautinės priešpados priežastis. Jau 1895 m. jis pradeda dalyvauti socialdemokratiname judėjime, o 1896 m. dalyvauja Lietuvos socialdemokratų partijos įkūrimo, rašo ir verčia iš vokiečių kalbos eilę populiarių brošiūrų, kurios padeda kovoti su klerikalizmu, skleidžia darbo žmonių tarpe marksistines pažiūras.

Už aktyvų dalyvavimą socialdemokratiname judėjime S. Matulaitis 1898 m. buvo caro valdžios trims metams ištremtas į Vologdos guberniją.

Demobilizuotas iš fronto pasibaigus rusų-japonų karui, S. Matulaitis apsigyvena Vilniuje ir 1906 m. drauge su V. Kapsuku redaguoja socialdemokratinį laikraštį „Naujoji Gadybė“, o jį uždarius verčiasi gydytojo praktika.

Prasidėjęs pirmajam pasauliniam karui, S. Matulaitis kaip gydytojas buvo mobilizuotas ir dirbo Vilniuje, paskui Maskvoje karo ligoninėse.

Po Vasario revoliucijos S. Matulaitis įstojo į bolševikų partiją ir aktyviai dalyvavo lietuvių bolševikų visuomeninėje veikloje Maskvoje.

Grįžęs 1918 m. rudenį į vokiečių okupuotą Vilnių, S. Matulaitis dalyvauja Lietuvos Komunistų partijos organizavime, o įsikūrus Lietuvoje Tarybų valdžiai dir-

ba Vilniuje pradėjusio eiti „Tiesos“ laikraščio redaktoriui, Valstybinės leidyklos lietuviškojo sektoriaus vedėjui.

Pagrobę 1919 m. balandžio mėn. Vilnių, lenkų baltagvardiečiai pasodino S. Matulaitį į Lukiškių kalėjimą. Po 5 mėnesių kalnimo S. Matulaičiui pavyksta išėiti į laisvę. Nelegaliai atvykęs į Vilkaviškį, S. Matulaitis dirba apskrities ligoninėje ir kartu, būdamas Komunistų partijos nariu, padeda organizuoti darbininkų profesų jungą, veikliai dalyvauja darbininkų švietime kaip įvairių kursų organizatorius ir paskaitininkas.

1922 m. S. Matulaitis persikelia į Marijampolę ir čia, dėstydamas realinėje gimnazijoje, tęsia savo revoliucinę veiklą darbininkų ir moksleivių tarpe.

Norėdama nusikratyti atkakliu darbo žmonių reikalų gynėju, klerikalų valdžia suprovokuoja S. Matulaitį politinę bylą. 1925 m. sausio mėn. jis areštuojamas ir į kalinamas. Paleistas už užstatą, S. Matulaitis tų pačių metų rudenį su partijos leidimu emigruoja į Tarybų Sąjungą.

Nuo 1927 metų rudens S. Matulaitis dirba moksline darbu Baltarusijos TSR Mokslų akademijoje Minske, parašo eilę stambių veikalų iš Lietuvos istorijos, už ką 1932 m. jam suteikiamas istorijos mokslų daktaro laipsnis.

1945 m. pabaigoje grįžęs į Vilnių, S. Matulaitis dirba moksline darbu Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos institute, rengdamas Lietuvos istorijos šaltinių rinkinius, tyrinėdamas 1905—1907 m. m. revoliucinius įvykius Lietuvoje.

Paskutinius savo gyvenimo metus S. Matulaitis praleido Vilniuje, būdamas personaliniu pensininku.

Tarybmė vyriausybė aukštai įvertino S. Matulaičio nuopelnus tarybinei liaudžiai. Ryšium su 1905—1907 m. revoliucijos 50-mečiu, S. Matulaitis 1956 m. kovo mėn. buvo apdovanotas Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu.

Mirtis išplėšė iš mūsų tarpo įžymų visuomenininką, vieną iš seniausių revoliucinio darbininkų judėjimo dalyvių, rašytoją-kritiką, rūpestingą lietuvių tautos istorijos tyrinėtoją, kliasdesimties brošiūrų ir eilės stambių mokslinių veikalų ir daugelio publicistinių straipsnių autorių.

Sviesus velionio atminimas ilgai bus gyvas Tarybų Lietuvos darbo žmonių širdyse.”

SKAITYTOJŲ BALSAI

Solomeja Norkeliūnaitė aprašė „Drauge“ apie pabėgusius visokius daunininkus, lošėjus ir kitokį talentą. Ji kaip jo žurnaliste, pasikalbėjus su visokio talento žmonėmis, parašė ilgoką raštą, kaip jie išmoko Rusijoje dainuoti, vadinti ir kaip jie, sugrįžę į Lietuvą, Smetonos laikais, linksminio publika. Galų gale Norkeliūnaitė, atsidususi, sako: „po platųjį pasaulį išsiblaškę operos ir kiti teatro padabiniai (dramos, operos ir balto).“

Jei jos minėti talentai būtų neišsiblaškę „po platųjį pasaulį“ o pasilikę Lietuvoje, juos žmonės gerbtų taip, kaip Kiprą Petrauską ir kitus talentingus dainininkus ir vaidylas.

V. K. Račkauskas (Vairas), rodos, Smetonos laikais buvo diplomatas Londone, Didžiojoje Britanijoje. Jis amerikiečiams gerai žinomas kaip „Tėvynės“ redaktorius; jis yra išvertęs dvi svarbias knygas: „Moteris ir Socializmas“ ir „Kare—Kodėl?“ ir kitokių raštų daug parašęs.

Dabar jis susirašinėja su autorium knygos „Apie dievus ir žmones“ ir dėkoja A. Metelioniui už knygą. Račkauskas šiuo laiku dirba Petro Cvirkos Memorialinio Muziejaus direktoriaus vedėjo darbu.

Visiems būtų darbo Lietuvoje, jei būtų neišsiblaškę „po platųjį pasaulį.“ Dabar atsiekti talentai Rusijos konservatorijose—Maskvoje, Petrograde—rūdi ja ir rūdys iki gyvybės jų talentus apleis.

Dvasiškis F. Kapočius vienam savo rašinyje prisiminė apie Francūzų Revoliuciją (1788-9) ir kad tas įvykis, ta revoliucinė kova, buvusi „prieš Dievą“ ir kad revoliucionieriai spiaudė „savo tikram tēvui.“ Taipgi Rusijos revoliucija, girdi, išdygus iš

francūziškos. „Naujienu“ redaktorius duoda pamokslą kun. F. Kapočui, kad pastarasis nežinašas ką kalbės, ir pataria jam „daugiau skaityt Bibliją.“

Dvasiškis Kapočius kalba iš atbulos kalnieraus ir atbulai apie Francūzų Revoliuciją. „Naujienu“ apžvalgininkas tiek pat protauja iš atbulos pusės.

Kuomet Grigaičio laikraštis tvirtina, kad niekas „neužmušė dievo“ ir kad jis tegėra gyvas, tai būtų gerai, kad paskelbtų jo antrašą.

Katilas su puodu apsimazgojo išorines puses, o vidus paliko priterštas pagieža ir melų koše.

„Vilnyje“ tilpo raštas užvardintas „Ne staigmena, bet evoliucija link sveiko senso.“

Tur būt račėjas užmiršo lietuvišką žodį ir iš angliško žodžio „sense“ padarė lietuvišką „sensa.“

Kaip „Vilnyje“, taip ir „Laisvėje“ yra kišama daug angliškų žodžių su lietuviškais „apredalais.“ Pavyzdžiui: „konfliktas“, „ekstazė“, „kontrastas“, „distancija“, „kontradikcija“, „egzageracija“, „racionalis“ ir daugybė kitokių angliškų žodžių.

Argi negalima be tokių žodžių apsieit ir rašyt tikri lietuviški žodžiai? Man rodos, galima.

Tur būt diena iš dienos rašančiams atsibosta lietuviški žodžiai, tai jie užsigardžiuoja su angliškais.

(Polemikine dalį Spartako rašinio praleidžiame. Užtenka tos rūšies polemikų. Antra, Spartakas net du puslapiu parašo iš Miss Thompson straipsnio anglų kalba. Patį kritikuoja kitų už tai kada pavartojimą nelietuviškų žodžių ir kartu pats rašo angliškai! —Redakcija.)

Jonas Biliūnas

ŽVAIGŽDĖ

Parvažiajęs vasarotų savo tėviškėn, išėjau vieną šventadienį su broliu laukan javų aplankyti. Gražu buvo neapsakomai. Danguje nė mažiausio balto debesėlio. Tik tik pūtė vėjelis, bet toks lengvas ir švelnus, kad rodėsi, jog tat apsnūdusios gamtos kvėpavimas, nuo kurio pats oras drebojo, tviskėjo. Romiai vėją apsvaigęs miškas: nei ošimo, nei paukščių giedojimo. O aplink jį marguliavo javais apšėti laukai: čionai pabalę rugiai stovėjo, palenkę sunkias savo varpas; ten toliau žaliavo vasarojus, žydėjo grikliai. Ore nei vieno balso, nei vieno šauksmo. Tik toli, šventosios pakraščiais, rėkavo žagsys, raudojų piemenų rageliai. Buvo taip romu, tokia giedra, kad, rodėsi, pati saulė žemė ridinėjo.

Apėję ežiomis rugių ir vasarojaus lauką, prisistartinom prie miško. Čionai, slėpdamies nuo saulės spindulių, palindom po pušim ir atsigulim pasilsėti. Begulėdamas pamaciau iš antros pusės einantį pamiškę seną žmogų, lazdele pasiramsčiuojantį. Jo stovyla pasirodė man pažįstama.

—Žiūrėk! bene Simanas eina? —paklausiau broli.

A-a, jis, —atsakė pažiūrėjęs brolis ir susuko: — E, dėde, kur eini? palauk!

Senelis sustojęs atsigręžė. Pažinęs mudu, sulingavo galva ir pasisuko mūsų šalin.

—Nu, tai ko jūs čionai gulit? —geru, bet šiurkščiu balsu tarė prisistartinęs.

—Gulėk ir tamsta, — atsakė brolis. —Mat, kaip kaitina, prasišėdinsi.

Pasirėmęs lazdele, sunkiai rangė dėdė Simanas senus savo kaulus, kol atsėdėjo ant žemės.

—Tai gal jausi lankot? —paklausė.

—Nu, apėjom, — atsakė brolis.

—Ir aš išėjau pasižiūrėti, —tarė Simanas, — bet ne la-bai kokie javai, ne tokie, kaip seniau būdavo. ... kas metai vis blogyn ir blogyn. O čionai visa pabrango, mokesčiai auga. ... Kas ir bebūs toliau... is kur beprileiks žmonės. ...

Bet ūmai ant Simano veido pasirodė ypatingas, linksmas spindulys.

Šypsodamasis ir tik tik lino-guodamas žila galva, žiūrėjo į mane. Žinojau, ką nori pasakyti...

—Nu, tai dabar, Jonai, — tarė pasilenkęs prie manęs Simanas, — papasakok mums ką nors. Juk tu daug žinai, daug esi skaitęs, ir apie kitas šalis, ir kas pasauly dedas: tik tavęs nepripašyti, —nenori mums pasakoti...

Niekas kitas visam sodžiu nemėgdavo taip pasakojimų, kaip dėdė Simanas. Patirs, būdavo, kad aš parvažiauvau, ir ateina šventadienį į mane naujienu pasiklaustyti. Ir jei-gu pradėdavau pasakoti, nebepaleisdavo: klausydavo lig sutemos, lig vidunakčio. Jei-gu dar kita ką labiau mėgdavo, tai tik savo ūkį ir mēdžionę, kurios ir senas būdamas, negalėjo išsižadėti.

Taigi ir dabar sunku man buvo išsiukiti; noromis nenoromis turėjau pradėti... žodis po žodžių, priėjome ir prie astronomijos. Kada jau išmatavom saulės didumą ir žvaigždžių tolumą ir išreiškėm savo nustebimą dėl Dievo galybės ir prigimties neapsakomų grožybių, mano brolis tarė:

—O kodėl gi dieną žvaigždžių nesimato?

Kada jam tai išaiškinau, dėdė Simanas—atsiliepė: — O aš ir dieną esu matęs! —Nejaugi tamsta matei? —paklausė mudu.

—Mačiau... — atkartojė Simanas, ir lazdos atsirėmęs, pradėjo pasakoti:

—Seniai tai buvo... Dar aš, jūsų tėvelis, amžiną atilsį, ir visi mūsų sodžiaus po ponais tebebuvom... Kratėm šitai anam lauke pamiškę mudu su Baltruim Rudoku mėslią: skubėjom dirbti, nes buvo jau po pietų, o lig vakaro turėjom nukratyti da didelį mėsliu apvežtą lauko plotą. O neduok, Dieve, būdavo, nepabaigsi darbo! Taigi dirbom sušilę. Besišluostydami nuo kaktos prakaitą, pakėliau galvą: žiūrėjau, —pro pat pusės viršūnės mirksi danguj žiburėlis šaly debesio, po kuriuo ką tik saulė palindė.

—Žiūrėk, — sakau Baltruim, —ar tik ne žvaigždė žiba? —Ar tu sapnuoji? —atsiliepė Baltrus ir pakėlė galvą.

—Bet tu pažiūrėk, —atsakiau jam:—Argi nematai pakraštyje aną debesėlio, kur štai už tos pusės niūko?

—Is tiesų,—sušuko Baltrus, —lyg tartum kas žiba!

Sustojom mudu, žiūrėm į tą žvaigždę ir galvojom, kas tai galėtų būti, kad dieną žvaigždė pasirodė. Tik pamatėm: nebetoli eina urėdas Gimbutas (tas pats, kurs ir dabar pa-upy tebegyvena). Per visą kūną mudviem šurpas perėjo.

—O ko jūs čionai, uncovotai, sustojė stovita? —suriko prisistartinęs.

—Pamaciau, ponai, žvaigždę,—sakau visas drebedamas, —tai žiūrėm su Baltruim. Nežinom, kas tai gali būti...

—Kokią žvaigždę, kur? —paklausė.

—Žiūrėk, sakau, ponai, pro anos pusės viršūnę—kaip tik pakraštyje debesėlio žiba. Ir šiaip žiūrėjo urėdas ir taip—nemato.

—Niekio nematau... —tarė piktas ir, palikęs mudu, nuėjo atgal.

O mudu su Baltruim drebam. Dabar, sakom, tai jau bus! Nuėjęs lieps atnešti vėčių, džiaugies, jeigu pasninkui arba kūčioms tik mailiaus pasigauni... Eit, blogyn eina, ir gana! Kad nors tie rugiai ir vasarojus geriau augtų...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

miau jį drebančiom rankom, prisidėjau prie akies ir kuotik nesurikau nustebe: taip dabar aiškiai matės žvaigždę ir tokia buvo apskrita, graži, kaip mažas aukso obuolys. Paskui papasakojo mudviem urėdas, kokios žvaigždės esti didumo, kas jos tokios yra... Daug tada jis mudviem apsakė. Toks geras buvo, kokio nei puma, nei paskui niekados nemačiau. Pagaliau atsiminė, kad mes stovim, ir liepė eit dirbti.

—Žiūrėkit, kad lig vakaro būtų padaryta! — pasakė nuedamas šiurkščiu balsu.

Bet mudu su Baltruim links-mi jau buvom, kad taip visa kas gerai pasibaigė...

—Tai nepakliuvot už tat? —paklausė mano brolis.

—Ne, tuo kartu žvaigždė išgelbėjo,—atsakė Simanas.

—O lupdavo, oi lupdavo! —kalbėjo toliau, atsiminęs pra-citį senelį, linguodamas žila galva:—Už menkiausią daiktą kraujas plaukte plaukė. Ir neduok Dieve, jeigu kas nors kartą pakliūdavo: tas visą gyvenimą minėdavo. Dabar tai begipa su šitu. Jūs šitai mokslus einat, žmonėmis pasidarot — ir tai skundžiatės, o jūsų tėvai kiekvieną valandą dėl savo kailio arba net ir gyvybės drebedavo. Ir ta-čiau nuo jų dainų visos girios aplinkui skambėdavo. Ir links-mos buvo tada girios, pilnos paukščių ir laukinių gyvulių; nuo uogų ir grybų žemę marguliavo: riešutų — kiek dabar gilelių; upė ir liūnos žuvies—kiek tik nori, ir kokios žuvies! Kad sugaidavai įdyd arba lyną, tai būdavo ko nešt. Nors daugiausia tų visų daiktų ponui turėdavom pristatyti, bet ir mums šis tas klūdavo. O dabar miškus kuone visus iškirto — vėjas smėlį nešioja. Nueini medžiotų: vaikštai žmogus visą dieną, vargsti ir gaišti, o gerai, jeigu nors kiškėlį arba telervinę parsineši; dažniausiai gi dykom rankom namo pareini. Žuvis išnyko; džiaugies, jeigu pasninkui arba kūčioms tik mailiaus pasigauni... Eit, blogyn eina, ir gana! Kad nors tie rugiai ir vasarojus geriau augtų...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Simanu, mudu su broliu pasukom namo. Ilgai dar mačiau atsigręždamas tai stovinčią, tai einančią ežia senelio stovylą: pagaliau ji pasisuko už raistelio ir išnyko...

Simanas nutilo ir liūdnom akim žiūrėjo tolumon. Jau artinos vakaras. Is miško išlindo ilgi juodi šešėliai ir plačiai uždengė rugių lauką. Saulė riedėjo žemyn ir ruošėsi greitai pasislėpti už aukšto šventosios kranto. Oras vėso. Nenoromis išlindom visi trys is po pusės, kur taip ramu buvo gulėti. Atsisveikinę su Sim

Senas Vincas

Jonas Vuodelis

(Vaizdelis)

Kaip statistikos parodo, tai Suvienytų Valstijų piliečiai verslininkams, o verslininkai produktų išdirbėjams yra įsiskolinę už virš 35 milijonus dolerių! Todėl ant šio vaizdelio scenos aš ir pasiryžau pastatyti vieną iš jų prieš skaitytų akis, Jono Vuodelio šeima, pilnoje realio gyvenimo šviesoje.

Viskas tvarkoj, bet...

Jonas Vuodelis, baigęs valgyti pietus, užsikūrė cigaretę, paleido kelis dūmus į orą, pasigėrėdinančiai nusispyso, išsiėmė iš kišenės savo savaitinės algos banknotų pluoštelį ir pradėjo dėti ant stalo, pats su savim kalbėdamas:— Dešimtis dolerių auzelės išmokėjimui, penki doleriai automobilio išmokėjimui, penki doleriai rakandų išmokėjimui, tai bene bus ir viskas.— O kiek bušs pravalgyta? — paklausė skersai stalą sėdinčios žmonelės.

—Kaip ir paprastai: už valgį, duona ir pieną apie 50 dolerių. Bet neužmiršk, kad sekančią savaitę reikės pirkti formicai aliejaus, bus apie 15 dolerių.

Vuodelis pasikasė paausį, šyptelėjo nei ant uodegėlės užmintas katinėlis, užspaudė cigaretės nuorūką peleninėje, pasiėmė pašėlį ir ant laikraščio pradėjo skaitlines. Kada visus išmokėjimus surokavo, iš visos savaitinės algos atliko tik penki doleriai ir keli centai, jis pareiškė:

—Su penkiaais doleriais nieko neužiksi. Vaziuokim pasivažinėti, po velniais!

—Suglausk savo sparnelius, balandėli, — šyptelėjo žmonelė ir dėstė, o jos kiekvienas sakiny, tarsi dilgėlės šakelė, krito jam per veidą, badė ir širdį:

—Austa pavasaris, abiem vaikam ir man verkiant reikia naujų batukų. Man reikalingos bent dvi žmoniškos dressės. Mergaitė jau visas dressiukas išaugo, Jurgiukas taipgi. Nejaugi vaikus leisime į mokyklą kaip baidyklus, kad kiti pirštais pradėtų juos baidyti, driskiais vadinti?

Tai pagiedojus, pačiupo visus pinigų nuo stalo ir dądėjo:

—Pyksi ar ne, o aš apsi-mokėjus už valgį, veduosi vaikus apredyt ir pati save! Kas čia per striokas su tais išmokėjimais?

Vaikai, tai išgirdę, šoko prie motinos. Straksėdami iš džiaugsmo, bučiavo jos lūpas, juodviečių akutėse liepsnojo džiaugsmo liepsnelės, veideliai svito dėkingumo džiaugsmu. Vuodelis užsidegė kitą cigaretę, atsisėjo ir pradėjo vaikščioti po kambarį. Perėjęs į kitą kambarį, pakėlė vieną koją ir pasižiūrėjo į savo bato padą. Vienam pus-pady jau buvo prasakalusi didoka skylė, o antro bato galas prasiziėjo. Jis atsidarė šepą ir pradėjo egzaminuoti savo vasarinę eilutę. Ji buvo pusėtinai apšepusi ir vietomis net kandžiui išlandyta. Tik dabar jis atsiminė, kad kai tik ant tų prakeiktų lengvų išmokėjimų nusipirko auzelę, rakandus ir automobilį, jis niekad galo su galu nesuduria. Jei vieną savaitę ir atlieka keli doleriai daugiau, tai, žiūrėk, sekančią savaitę jau kas nors atsitiko: susirgo kuris ar kita kas prisiėjo pirkti ir net sekančių dviejų savaitių atliekamų surijo. Kiek pamastęs, jis grįžo į virtuvę, kurioje abudu vaikai ir motina baigė plauti lėkštes ir linksmiai kalbėjosi apie naujus parėdus.

—Gerai tu sakai, Onyt, "kas čia per striokas su tais išmokėjimais." Tiesa, uždės kelis

dolerius procentų, bet nei iš auzos neišvarys, neigi automobilio atims. Už valgį tik pusę užmokėk, duonius ir pie-nius lai palaukia, o mes va-ziuojam apsirėdyti!

Tai sakdamas Vuodelis tu-rėjo mintį ir save tų apsi-rėdžiusių kvartete. Tai iš-girdę, abu vaikai ir žmonelė prišoko prie tėvo. Vaikai vėl straksėjo iš džiaugsmo, o žmonelė net pabučiavo. Bet tuoj susigriebė, akis nuleido žemyn ir vėl sukuždėjo:

—Su tais išmokėjimais—kaip dedama... Bet už valgį aš nenorėčiau listi į didesnę skolą, mielasai... Argi neatme-ni, kad kai automobilį te-ges pirkdamas nedamokėjai krautuvininkui 25 dolerių, tai taip ir velkasi nė doleris ne-atmokėta?

—Palik tai man. Aš su juo pasikalbėsiu, kaip toks su to-kiu. Duok atgal pinigus, ren-kitės ir vaziuojam!

Vaikai, nebaigę plauti lėkš-tes, krykštaudami iš džiaugs-mo, pradėjo rengtis. Motina irgi greit apsirėngė, atidavė vyrui pinigus, linksmiai išsi-grūdė pro duris, sėdo auto-mobilin ir išvažiavo.

Pirmiausia sustojo prie duonos kasdieninės krautuvės. Moteris nuėjo pasiimti, kas jai buvo reikalinga, o Vuode-lis pareikalavo, kad krautu-vininkas suvestų už visos sa-vaitės duoną sąskaitas. Krau-tuvininkas mašiniukės myg-tukus pirštais badydamas, pro akis duplikatus leisdamas, greitai apsidirbęs pareiškė:

—Išimta už 45 dolerius, skolos 25, viso 70 dolerių, Mister Vuodelis.

Vuodelis, jau turėdamas saujoį tik 20 dolerių, norėjo prašyti, kad krautuvininkas kiek palūkėtų, norėjo išdėstyti savo reikalus, išsisukinėti. Bet krautuvininkas, nedavęs jam nė išžiūt, užgiedojo:

—Gerai, kad pats atėjai, Mister Vuodelis. Su bobomis neišpuola argumentuoti. No-rėčiau, kad ir skolos kiek nu-tašytum. Manęs irgi niekas taip ilgai nelaukia...

Vuodelis, tai išgirdęs, ne-tekė žado... Parauko jo ne tik veidas, o ir ausys. Jis valandėlę pažiupojęs, išsiėmė iš kišenės dar 25 dolerius ir duodamas krautuvininkui vi-sus 45 dolerius mikčiojo:

—Mister Buš... Būk toks geras ir palūkėk bent porą savaičių tos mano skolos... Vaikai išaugo batus, pati ne-turi dressės ir...

—Tai kur tu manai mano pati ir vaikai gyvena?—Ro-juj? — užbliovė ant visos krautuvės jos savininkas ir dądėjo:

—Žinau tuos jūs išsisukinė-jimus... Jeigu būtum norė-jęs atsisteisti, tai po porą do-lerių kas savaitę atmokėda-mas jau būtum seniai atsi-teisęs. O dabar...

Nutraukęs savo giesmelę, krautuvininkas perskaitė pi-nigus, šlamštelėjo į registrę ir, nė dėkui nepasakęs, atkišo ranką čia pat su pinigais sto-vinčiai moteriškai.

Kai tik Vuodelis, išraudęs nei burokas, išėjo iš krautu-vės, jo šeima jau sėdėjo au-tomobilį, o žmonelė pasitei-ravo:

—O ką, sutiko palaukt?

—Hm,—sėsdamas auto-mobilin, humbelėjo jis ir dąd-jo:

—Velniais tavo dūšios il-giau palauks, negu jis pinigų.

—O ką tu jam sakei? —Jis man nė išžiūt neda-vė... Kad maudė, tai ir iš-maudė už tą prakeiktą skolą. Ale ir tu, bent po porą dole-rių kas savaitę jau seniai bū-tum atkaišiojus.

(Bus daugiau)

Žinios iš Lietuvos

Puikios kokybės brigada

ŠIAULIAI. "Verpsto" triko-lazo fabriko darbininkų tarpe jau kuris laikas pirmąją S. Jurgilaitės vadovaujama mez-gėjų brigadą. Antrojo praėjū-sių metų pusmečio gamybinių užduotį brigados darbininkės įvykdė 150 procentų, 99,8 % šios brigados pagamintų tri-kotazo gaminių buvo pirmos rūšies. Brigada sutaupe 98 kg verpalų.

Šiomis dienomis iš Maskvos gauta džiugi žinia. TSRS len-gvosios pramonės ministerija už žymius gamybinius laimė-jimus suteikė S. Jurgilaitės mezgėjų brigadai "Puikios ko-kybės brigados" vardą.

R. Gegužis

Firmaujančios brigados

SEDA. Mūsų artelės nariai buvo užsibrėžę per žiemą pa-gaminti ir išvežti į laukus 800 tonų durpių - mėšlo kompos-to. Šį įsipareigojimą jau žy-miai viršijome. Vietoje užpla-nuotų 800 tonų į laukus iš-vežta 2000 tonų durpių-mėšlo komposto.

Ruosiant trąšas ypač gerai dirbo II-oji laukininkystės bri-gada, vadovaujama K. Ar-lausko. Čia pagaminta kom-posto 1000 tonų viršum už-duoties. Daug iniciatyvos ka-sant durpes parodė kolūkie-čiai K. Virkitis, K. Balvočius, K. Petrauskas, A. Gedvilas, o gaminant kompostus D. ir E. Mingelaitės, L. Vaitkutė, V. Abelkaitė, V. Mikalauskas, A. Runkauskaitė. Veždami dur-pes ir mėšlą į laukus, neatsi-liekia ir I-os brigados kolūkie-čiai, kurie paruošė durpių-mėšlo komposto daugiau kaip 600 tonų.

P. Poškus

Sedos rajono "Rotinėjų" kolūkio pirmininkas

Mokslininkų ir kolūkiečių bendradarbiavimas

ALYTUS. Nuosirdi drau-gystė užsimezgė tarp LTSR Mokslų akademijos žemdir-bystės ir dirvožemio instituto bendradarbių bei rajono kolūkiečių.

Grupė instituto bendradar-bių vėl apsilankė Alytaus ra-jono kolūkiuose. Kolūkių pir-mininkams, žemės ūkio, spe-cialistams, brigadininkams ir fermų vedėjams buvo suruoš-tas 2 dienų seminaras. Žem-dirbiai išklausė LTSR Mokslų akademijos žemdirbystės ir dirvožemio instituto mokslinio sekretoriaus Dantos ir kitų pranešimus.

Apie darbo patyrimą ir ko-vos už visuomeninės gamybos išvystymą rezultatus semina-ro dalyviams papasakojo "Ta-rybinio artėjo" kolūkio pirmi-ninkas Čebatorius, "Doman-tinų" žemės ūkio artelės pir-mininkas Šimonelytė ir kiti.

Koresp.

Užduotis įvykdyta

PRIEKULĖ. Mašinų - trak-torių stoties durpių išvežimo jaunimo brigada, vadovauja-ma Padago, įvykdė durpių iš-vežimo planą. Į kolūkinius laukus brigados nariai išvežė daugiau kaip 2,000 tonų dur-pių. Vykdam užduotis, gerai pasidarbavo mechanizatoriai J. Dobradziejus, B. Funkas ir kiti. Brigados nariai įsiparei-gojo išvežti į laukus viršum plano dar 1,000 tonų durpių.

J. Gerutis

Tolimajai Indijai

KAUNAS. Juliaus Janonio vardo popieriaus fabrikas ne-seniai gavo užsakymą paga-minti poligrafinių popierių In-dijai. Ši žinia fabriko darbi-ninkų tarpe sužadino didelį gamybinių pakilimą. Įmonės kolektyvas įsipareigojo drau-giškosios Indijos užsakymą įvykdyti pirma laiko.

Popieriaus gamybai paspar-tinti darbininkai Z. Daukša,

V. Vizas ir kiti pasiūlė pad-iinti popieriaus juostos judė-jimo mašinoje greitį. Tai įga-lino kasdien pagaminti 5 to-nomis popieriaus daugiau. Rū-šiavimo ceche reikiamo for-mato popieriui paruošti prita-kyti specialūs įrenginiai. Pro-dukcija pakuojama specialiai pagamintose dėžėse, kurios pritaikytos ilgai kelienei gele-žinkelio ir jūromis.

Daugiau kaip 100 tonų In-dijai skirto popieriaus šiomis dienomis išsiųsta į Odesos uostą.

S. Umbrasas

Miškų ūkis - žemės ūkiui

Panevėžio miškų ūkio pla-taus vartojimo gaminių ce-chas įsisavina naujų žemės ūkiui reikalingų įrengimų ga-mybą. Be gaminamų žaiginių, stogams dengti lentelių, pra-dėta gaminti inspektams rė-miai. Jie turi didelę paklausą priemiestiniuose. Panevėžio kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose. Šiam sezonui gautas užsakymas iš "Istros" kolūkio, Staniūnų ir Liberiškio tarybi-nių ūkių pagaminti 750 rėmų. Iš jų 450 jau pagaminta ir perduota naudojimui.

Paskutiniu metu, pagal Sta-tybinių medžiagų pramonės ministerijos užsakymą, respu-blikos miškų ūkiai pradėjo gaminti plytinėms drenažo vamzdžių džiovinimui rėmus-padėklus. Panevėžio miškų ūkio cechą sudarė sutartį su Kuršėnų rajono Daugelių ply-tine pagaminti 10 tūkstančių rėmų-padėklų iki š. m. birželio mėn. 10 d.

A. Pilkauskas

Baigiamas žemės ūkio inventorius remontas

PAKRUOJIS. Pavasario laukų darbams rūpestingai ruošiasi "Jaunosios Gvardijos" kolūkio nariai. Į laukus kuku-rūzų, bulvių, cukrinių ir pasa-

minių runkelių auginimo - plo-tams patręsti išvežta daugiau kaip 1,000 tonų mėšlo. Kolū-kiečiai pasigėrė 300 tonų mineralinių trąšų, kuriomis bus papildomi patręsti žiem-kenčių pasėliai.

Sparčiai remontuojamas žemės ūkio inventorių. Kolūkio kalviai Armonas, Gromavičius ir Buzas atremontavo visus 65 plūgus, 42 spyruoklines akė-čias ir kitą inventorių.

Pavasario sėjai baigia pasi-ruošti taip pat "Lenino keliu", "Mūšos" ir kiti rajono kolū-kiai.

J. Levaševičius

Rajono inteligentijos pasita-rimas mokslinės - ateistinės propagandos klausimu

ANYKŠČIAI. Į J. Biliūno vardo vidurinės mokyklos sa-lę susirinko mokytojai, agro-nomai, zootechnikai, inžinie-riai, kultūros darbuotojai.

Pranešimą apie mokslinę - ateistinę propagandą ir jos uždavinius dabartinių laiko-tarpiu padarė LTSR Politinių užsakymas iš "Istros" kolūkio, Staniūnų ir Liberiškio tarybi-nių ūkių pagaminti 750 rėmų. Iš jų 450 jau pagaminta ir perduota naudojimui.

Paskutiniu metu, pagal Sta-tybinių medžiagų pramonės ministerijos užsakymą, respu-blikos miškų ūkiai pradėjo gaminti plytinėms drenažo vamzdžių džiovinimui rėmus-padėklus. Panevėžio miškų ūkio cechą sudarė sutartį su Kuršėnų rajono Daugelių ply-tine pagaminti 10 tūkstančių rėmų-padėklų iki š. m. birželio mėn. 10 d.

KAUNAS. Kasdien Kauno sėklų valymo įmonė siunčia sėklas Lietuvos kolūkiams į Utenos, Rokiškio, Šiaulių ir kitus rajonus jau pasiusta mo-tiejukų, lucernos, dobilų ir kitų daugiamečių žolių sėklas. Į pagrindinius punktus sėklos atgabentos vienu - pusantro mėnesio anksčiau, negu per-nai.

Dabar valomi linų sėmenys.

Apie 70 tonų sėmenų jau pa-siusta į Jurbarko, Raseinių ir kitus rajonus. Šiomis dienomis didelė sėmenų siunta pa-siusta į Kaliningrado sritį.

Iš Dniepropetrovsko srities

gauta kukurūzų, kurių pasė-liai mūsų respublikoje plečia-si. Artimiausiu laiku jie bus siunčiami kolūkiams. Gauta taip pat vienmečių vikių sėklų iš Bulgarijos.

K.

OPERETE

'Grigutis'

Penkių Akty

VAIDINS BROOKLYNO AIDO CHORAS

Vadovybėje MILDRED STENSLER ir JONO JUSKOS FRANK BALEVICIUS-BALWOOD, akompanistas

Aido Choras Gastroluos šiose Vietose:

Brooklyn, N. Y.

Ivyks Sekmadienį Gegužės 6 May

Pradžią 3:30 v. popiet

LIBERTY AUDITORIUM

110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill 19, N. Y.

Worcester, Mass.

Ivyks Šeštadienį Gegužės 19 May

Prasidės 7:30 v. vakare

LIETUVIŲ SALEJE

29 Endicott Street, Worcester, Mass.

Operetėje "Grigutis" yra visko, ko tik galima tikėtis veikale. Operetėje aidės 20 dainų, visokių dainų: solistams, duetams, moterų, vyrų ir miš-riems chorams. Randasi jaudinančios dramos ir lyg ašarų prajuokinančių momentų. Giliančiai pašiepia kai kurias žmonių silpnynes.

Dienraščio Laisvės Paramai

PIKNIKAS

Prašome turėti mintyje datas ir išanksto reng-tis jose dalyvauti. Tai puikiai vasaros metu pasilinksminimai.

Baltimore, Md.

Birželio 10 June

Slovak National Home Park

6526 Holabird Avenue

Šauni Dainų Programa

Brockton-Montello, Mass.

Liepos 1 July

Liet. Taut. Namų Parke

Tai visos Bostono Apylinkės Piknikas

Brooklyno Apylinkė

Liepos 1 July

National Home & Park

65-13 38th Ave.

Woodside, L. I.

Laisvės Metinis Piknikas

Prašome kolonijų veikėjų pranešti kur daugiau yra rengiama piknikų ar kitokių pramogų Lai-svės paramai, norime paskelbti šioje vietoje.

Newark, N. J.

Labai puiki pradžia
"Grigutis" Newark

Apie operetės "Grigutis" suvaidinimą aš čia nerašysiu, nes pats dalyvavęs, rodos, nepridera vaidinimą girti ar peikti, bet visgi man rodos, kad vaidinimas išėjo vykusiai.

Mano tikslas-labai džiuginantis, nes dėta daug pastangų patraukti į šią operetę juo daugiau publikos ir ją patenkinti vaidyba. Man rodos, kad šiuo atžvilgiu pavyko daugiau negu 100 nuosimčių. Kaip smagu, kaip linksma vaidinti pilnai salei gražios publikos, iš arti ir iš toli. Net pilnas karas buvo philadelpiečių su draugu Urbonu prieškakyje. Iš Eastono draugas Tilvicas su draugais. Iš N. Y. pakraščio, apie 50 mylių, buvusi adietė ir šokių kvarteto mokytoja su jaunučiu sūneliu ant rankų atvyko. Gražiai pasirodė Elizabetho, Harrisono ir kitų apylinkės miestelių lietuviai, nežinūrint skaitlingo Newarko.

Ačiū jums, mielieji, širdingai ačiū visoms ir visiems, kad jūs įvertinot mūsų pastangas, mūsų didelį ir sunkų darbą. Draugiskas ačiū choro mokytojai Mildukei, režisieriui J. Juškai, suflioriui ir didžiausis ačiū Aido Choriui ir kitiems newarkiečiams už pagalbą. Galime drąsiai pasidžiaugti, kad mūsų sunkaus darbo pradžia taip puikiai pavyko.

Rengimo komisijos narys

Brockton, Mass.

Liuosybės Choro koncertas, vadovybėje A. Potsiaus, pavyko gerai. Publikos buvo daug, programoje dalyvavo Choras, solistai ir duetistai. Visi savo pareigas gerai atliko. Daug kredito gavo Aldona Downing (Wallen) ir jos vyras Eldon. Kiti dalyviai: R. Stripinis, broliai Saukiukai, — Steponas ir Benis, W. Yuodeikis ir Alb. Potsius.

Buvo suvaidintas trumpas sceniškas veikalukas — komedija "Kerštingi kivičiai". Vaidino: Rožė Stripinis, Mrs. Smilts, A. Potsius, o suflieris — K. Čerėskienė.

Serga.

Serga mūsų draugai: Tadas Vasaris, sunkiai susirgęs, yra nuvežtas į Brockton ligoninę. Joną Valangevičių ištiko nelaimė. Taisant garadžių, nukrito nuo kopėčių ir sunkiai užsigavo. Jis gyvena po num. 27 Martland Ave.

G. Shimaitis

Paterson, N. J.

VIEŠA, NUOSIRDI PADEKA Neseniai mirusios Marcelės Bingelienės šeima nori padėkoti visiems, kurie išreiškė užuojautą mums liūdesio valandoje.

Nuosirdžiai dėkojame J. ir S. Bimbams, P. ir O. Danskevičiams, P. ir Mrs. Aučiūiams, P. ir J. Sakatauskams, R. ir Mrs. Aučiūiams už jų pareiktą užuojautą mums per Laisvę š. m. balandžio 18 d.

Ypatinai dėkojame J. Bimbai už jo kalbą, pasakytą kapinėse, taipgi už jo gražų aprašymą apie Marcelės Bingelienės gyvenimą ir mirtį, — aprašymą, tilpusį š. m. Laisvėje balandžio 21 d.

Žodžių, dėkojame visiems, kurie dalyvavo šermenyse ir laidotuviuose, kurie kuo nors prisidėjo prie Marcelės Bingelienės palaidojimo, kurie mums teikė prietelišką suraminimą liūdesio valandoje.

Bingelių šeima:
Vincas, Juozas, Teklė

Atlanta. — Georgijos generalinis prokuroras Eugene Cook pasiūlė, kad valstija paskelbtų karo stovį ir perimtų visas susisiekimo priemones, kad neprileistų segregacijos pabėgimo autobusuose, kaip tai įsako federalinis teismas.

New Yorko ir Apylinkės Žinios

Operetė "Grigutis" ši sekmadienį jau bus Richmond Hill scenoje

Operetė "Grigutis" jau pamatysime ir mes, brooklyniečiai. Ji bus suvaidinta ši sekmadienį, geg. 6-a dieną. Vietos: Liberty Auditorija, kampas Atlantic Ave ir 110th St., Richmond Hill, N.Y. Pradžia 3:30 po pietų.

VERA BUNKIENĖ

Daratelė operetėje "Grigutis". Jai tenka liūdi dėl Mariutės nuo jos atvilioto Patapo ir dėl brolio Grigutis nelaimių.

"Grigutis" grįžta mums po pastatymo dviejuose kituose miestuose: Newark, ir Brockton, Mass. Sugrįžta gavęs gražių pagyrų ir kritiškai draugiškų pastabų. Visa tai prisidės "Grigutis" pastatyti dar gražesniu.

Greta to, įvykė pirmesnieji vaidinimai juk chorui ir visiems aktoriams savaime su-

NELE VENTIENĖ

Ji vaidina linksmą, dainuojančią Elena, nes ją vilioja Grigutis, nors ir ne iš meilės, tik iš keršto Mariutei.

teikė naudingas pamokas, įpratino vaidinti. Taigi, brooklyniečiams teks matyti jau apdailintą veikalą.

Aido Choras kviečia visus, vietinius ir iš toliau, atvykti pamatyti šiandieninį "Grigutis", nors ir būtomėte buvę jį matę prieš 25 metus.

Iš didmiesčio spaudos

"Daily Mirror" kolumnistas Victor Riesel, tas, kurio akys tapo išdegintos actu per žiaurų pasikėsinimą, aš, kad New Yorko Anti-kriminalistai jau skaito dideliu savo laimėjimu.

Richel sako, kad restoranuose ir viešbučiuose, kurie priklauso gengsteriams, dabar vyksta "pergalės šventės."

Beje, pats Riesel dabar savo kolumnos nerašo — ją rašo keli jo asistentai, pasitarę su juo ligoninėje.

New Yorko "Times" editoriale praėjus savaitės pabaigoje sakė, kad mokytojai turėtų baigti boikotą. Esą, tas jiems netinka, tas "žemina jų, kaip profesionalų, garbę."

Djakarta. — Indonezijos prezidentas Sukearno atvyks Amerikon gegužės 14 dieną.

Atsidarė Koliseumas, — bet jis sudaro daug galvosukio

Praeitą šeštadienį oficialiai atsidarė taip vadinamas koliseumas, didžiulis parodų pastatas Columbia Circle aikštėje. Bet atidarymas ir pats Koliseumo egzistavimo faktas nebuvo tokie jau linksmi. Pasirodė, kad tas Koliseumas sudaro nemažai bėdų.

Vienas dalykas — jo nemėgsta geriausi amerikiečių architektai. Jie sako, kad jis gramėziskas, o kas blogiausia, — is taip apsuptas kitų pastatų, kad iš jokios pusės negalima gerai apimti akimis jo grožį — ant kiek jame grožio yra.

Kitas dalykas — šis iš labiau praktiško taško, — Koliseumas sudaro tokią painiavą susisiekimui Columbia Circle aikštėje, kad bijoma, jog ten vyks daug akcidentų.

Trečias dalykas, stant Koliseumą beveik pamiršta sudaryti pakankamai vietos automobilių parkinimui, ir tas patenks parodų lankymui.

Pirmoji Koliseumo paroda yra automobilio, šios šalies ir užsienio. Įėjimas į tą parodą kainuoja \$1.50, \$0.75 vaikams.

New Yorko miestas keičia savo paveikslą

2-30) Keičia savo paveikslą N. Kam tenka dažnai pavaikščioti didmiesčio gatvėmis, tas puikiai mato, kaip New Yorkas keičia savo paveikslą.

Ten, kur kadaise būdavo jdomiausios centrai, taip sakant kultūros distriktai, šiandien jau ką kitą matai: matai kolonijailišką biznį. Taip yra apie Broadway, arti Times-Sq.

Park Avenue ilgai buvo tokia gatvė (kaibu apie Park Avenue, pradedant nuo 30-os ir einant ligi 110 gatvės), kur gyveno turtuoliai. Tai didžiulų, puikiai įrengtų apartamentų centras, kur penkių ar šešių kambarių butas lėšuoja per metus virš \$10,000 renda.

Dabar Park Avenue keičiasi. Vienas po kito senesni, nors dar tvirti, apartamentiniai griauiniai ir jų vieton statomi ofisų būdinkai: aukšti, moderniški, dažniausiai statomi tik iš plieno ir aluminio! Šie pastatai įrengti su vėsintuvais, kad vasarą juose būtų smagu, kad nereikėtų kęsti karščio.

Vis daugiau atsidaro ir restoranų toje gatvėje, taipgi visokių krautuvių.

Penktąjį Avenue yra krautuvių gatvė. Seniau čia būdavo daugiausia moteriškų rūbų krautuvių, bet pastaruoju metu pradėjo įsikraustyti ir vyriškų rūbų pardotuvių.

Pagal East upę, Manhattan pusėje, statoma vis daugiau ir daugiau didžiulių, modernių apartamentų, kurių rendos labai brangios — ten kraustosi daugiausia kapitalistai bei

Teisjas nepatenkino Ievutės Paulėkiūtės prašymo neleisti spaudai stebėti bylos vedimą

Ievutė Paulėkiūtė, buvusi Rockefellerienė, vėl turi reikalo su teismais, bet šiuo kartu ne su savo eks-vyru, o su advokatu, kuris traukia ją teisman, reikalaujamas iš jos \$100,000. Tas advokatas, bostonietis, teigia, kad jis prisidėjo prie jos didelės sumos alimentų laimėjimo ir jam neatlyginta. Paulėkiūtė, kaip žinoma, gavo apie penkis milijonus.

Dabar ji (ir jos eks-vyras) bandė išgauti iš teismo sprendimą, kad spaudos atstovams nebus teista stebėti advokato

Be to, ten vyksta dvi mažesnės parodos, pašto ženklų ir fotografijos. Į jas įėjimas pigesnis.

New York'e lankosi Izraelio rinktinė futbolo komanda.

"Daily News", kuris visuomet rėksningiausias tarp reakcinių laikraščių, reikalauja, kad derybos biskeli pažengę pirmyn. Esą padaryta nusileidimų iš abiejų pusių.

Int. Mašinistų Sąjungos originalis reikalavimas buvo po 19 centų mokesčio priedo ir šalutinių priedų unijistų gerovės fondams. Firma tepasiūlė tik po penktuką.

Kokie tie šalutiniai priedai? Tarpe svarbiausių yra reikalavimas, kad firma finansuotų atstatomų iš darbo paramai programą. Atstatomi ar laikinai paleisti iš darbo turėtų gauti kokį nors atpildą. Gal jis būtų kaip nedarbo apdrauda, priedui prie gaunamojo iš valstijos nedarbo apdraudos. Arba galėtų būti kaip vienkartinis atpildas.

Darbininkai sako, kad pasiklausius 18 mėnesių firma atskiromis grupėmis jau atstatė iš darbo apie 10,000 darbininkų. Sako, jog tai apie pusę visų produkcijos darbininkų.

Kitu svarbiu punktu yra kova prieš paskubą. Unijistai sako, kad vienas atstačius, kitas be saiko veja darbe, verčia skubėti. Tuo būdu firmos pelnai vis didėja, o darbininkus lankina nesaugumas darbo.

Streikieriai sako, kad ir mokesčiai darbininkams mažinamas. Nurodo, kad tūkstantčiai ten išdirbusių nuo penkių iki 20 metų darbininkų dabar gauna nuo 20 iki 60 centų mažiau mokesčio už darbo valandą.

Pirmos keturios šapos Long Islande veik išimtinai dirba valdžios darba. Greta riebių kontraktų, pridėję vienu darbininkų šalinimą iš darbo, kitų paskubą darbe, firma darosi didelių pelnus. Spaudos pranešimuose apie įvairių firmų finansinį stovį ir pelnus buvo minėta, kad vien tik pernai firma pelnė 14 su virš milijonų dolerių.

Republic streikieriai reikalauja ir atpildo už nedarbo laiką

Republic lėktuvų gamyklos darbininkai baigė dešimtą savaitę streiką.

Gale praėjusios savaitės atrodė, kad yra vilčių susiderėti, streiką baigti netolimoje ateityje. Derybos tebebuvo vykdomos kas dieną, dalyvaujant federaliams tarpininkams.

Tūlas tarpininkas, kuris neleidė minėti jo vardo, sako, kad derybos biskeli pažengę pirmyn. Esą padaryta nusileidimų iš abiejų pusių.

Int. Mašinistų Sąjungos originalis reikalavimas buvo po 19 centų mokesčio priedo ir šalutinių priedų unijistų gerovės fondams. Firma tepasiūlė tik po penktuką.

Kokie tie šalutiniai priedai?

Tarpe svarbiausių yra reikalavimas, kad firma finansuotų atstatomų iš darbo paramai programą. Atstatomi ar laikinai paleisti iš darbo turėtų gauti kokį nors atpildą. Gal jis būtų kaip nedarbo apdrauda, priedui prie gaunamojo iš valstijos nedarbo apdraudos. Arba galėtų būti kaip vienkartinis atpildas.

Darbininkai sako, kad pasiklausius 18 mėnesių firma atskiromis grupėmis jau atstatė iš darbo apie 10,000 darbininkų. Sako, jog tai apie pusę visų produkcijos darbininkų.

Kitu svarbiu punktu yra kova prieš paskubą. Unijistai sako, kad vienas atstačius, kitas be saiko veja darbe, verčia skubėti. Tuo būdu firmos pelnai vis didėja, o darbininkus lankina nesaugumas darbo.

Streikieriai sako, kad ir mokesčiai darbininkams mažinamas. Nurodo, kad tūkstantčiai ten išdirbusių nuo penkių iki 20 metų darbininkų dabar gauna nuo 20 iki 60 centų mažiau mokesčio už darbo valandą.

PRANEŠIMAI

BROOKLYN, N. Y.

LDS 1-mos kuopos susirinkimas įvyks antradienį, gegužės 1 d., 7:30 val. vakare, Liberty Auditorium, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill. Visi nariai kviečiami dalyvauti, nes bus rinkimai Centro Valdybos ir Seimo delegatų. Kurį duoklės nemokėtos, malonėkiai ateiti ir užsimokėti, kad nesusispenduotumėt.

Valdyba (82-83)

BROOKLYN, N. Y.

LDS 46 kp. mitingas įvyks trečiadienį, gegužės 2-rą d., 7:30 val. vak., Liberty Auditorium, 110-12 Atlantic Ave., Richmond Hill, N. Y. Visi kuopos nariai kviečiami dalyvauti, nes turėsime LDS Centro Valdybos balsavimus ir LDS Seimo delegatų išrinkti; prie tam reikės ir kiti kuopos reikalai atlikti.

Kuopos Valdyba (82-84)

RICHMOND HILL, N. Y. LDS 13 kp. susirinkimas įvyks ketvirtadienio vakare, gegužės 3, Liberty Auditorioje. Bus Centro Valdybos ir Seimo delegatų rinkimai. Svarbu visiems nariams dalyvauti.

Valdyba (82-85)

MR. PEPPE Sugestuoja THE CONTINENTAL MASSAGE SALON Numetimu svario; pasigrožinti ir sveikatos pagerinimas. Dėl pasitarimų telefonukite: LE. 5-7780.

115 E. 78th St., Tarpe Lexington ir Park

Daugiau sveikinimų vilniečiams

Šiomis dienomis (per Praną Buknį) pasveikino Vilnės šėrininkų suvažiavimą, įvyksiantį gegužės 6 d. Chicagoje, sekami asmenys:

F. Bush \$10.00
J. Steponaitis 5.00
P. Kapickas 5.00
T. Buknys 2.00
Kas daugiau? R. M.

Žąsys skrenda į pietus, nors pavasaris...

Šaltasis pavasaris su beveik žiemišku oru atnešė savo kuriozų: spauda sako, kad New Yorko apylinkėje keli žmonės matė laukinių žąsų pulkus skrendant... į pietus, lyg būtų ruduo. Jei tai teisybė, tas šaltas pavasario oras žąsis "apgavo," o akl joms nusibodo tokį nepavasarišką orą kentėti.

Vienaip ar kitaip, jei ne žmonės, tai bent žąsys pasiryžo ką nors daryti apie orą. Bet Columbia universiteto profesorai — zoologai, kurie turėtų žinoti paukščių papročius, sako, kad tai negalimas dalykas: žąsys į pietus negrįžtų, nes tokio dalyko dar niekad neatsitiko šiuo metų laiku.

Krislai

(Tąsa iš pirmo pusl.)

Gal Chicago menševikų orakulai nežinoma nė tas, jog apie 1875 metus Wilkes-Barre ir Pottsville apylinkėje buvo nuteista mirtin ir pakartinta daugiau kaip du tuzinai mainierių vadų.

O kaip su nužudymu "Sacco ir Vanzetti"?

Kalbant apie žydus, o kaip su Rosenbergais? Kas juos nuteisė ir nužudė? Kodėl trims dešimtims metų pasodintas kalėjiman mokslininkas Sobellis?

Atsiminkime, jog visos šitos baisios kriminalystės prieš žmones buvo papildytos visai ramiais laikais. Kur čia patiesinimas?

Labai gaila, bet tiesa yra tokia: Jokia šalis negali pasigirti, kad joje nėra buvę nekaltai nuteistų ir nužudytų žmonių.

Gil Green ir Henry Winston yra New Yorko gyventojai. Jie nuteisti kalėti pagal Smitho aktą.

Pastebėjau, jog Green ištremtas į Leavenworth, o Winston į Terre Haute kalėjimą. Labai toli nuo namų ir saviškių. Kodėl? Koks reikalas?

Kodėl tie, kurie juos ten ištreimė, taip jau aštriai pasmerkia Sovietus, kurie savo šalies nuteistus piliečius išveža nubaudimui už tūkstančio kito mylių nuo savo namų ir namiškių?

Transit Authority skelbia, kad gaus 80 naujų policininkų. Tas skyrius iš viso turės 906 vyrų ir moterų. Dauguma to skyriaus policininkų eina parigais subvėse.

Iš visų tautinių grupių vokiečiai New York'e turi daugiausia chorų, taip vadinamų "Gesangsverein'ų."

GAUKIT LAISVĘ SKAITYTJOJĄ Užrašykite Laisvę savo draugui

TONY'S UP-TO-DATE BARBER SHOP ANTANAS LEIMONAS Savininkas 306 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y. Gerai Patypte Barberis

4 pusl. Laisvė (Liberty). Antradienį, Gegužės (May) 1, 1956

NEW YORK

HELP WANTED—FEMALE

Pardavėja. Kepykloje, su patyrimu. Pilnam ar daliai laiko. \$1.25 į val. Gali būti ir nuolatinis darbas tikrai moteriškai.

JAY DEE BAKERY 116-34 Queens Blvd., Forest Hills BO. 3-9119 (84-90)

Namų Darbininkė. Valymas, visi įtaisymai, kartais prižiūrėti du vaikiškus. Nėra virimo. Gera alga.

ES. 6-7534 (83-86)

Namų Darbininkė. Guolis vietoje, valymo aparatai, prižiūrėti vaikų, vasarą atostogos su šeima. Nuo savas kambarius ir gera alga.

CL. 6-4498 (83-86)

Namų Darbininkė. Guolis vietoje, nucasvas kambarius, visi įtaisymai. Mažai paprasto virimo. Mylinti vaikus; geri namai. \$35 į savaitę, ketvirtadieniais laisva, ir kas 2-rą sekmadienį. SP. 9-6444. (80-83)

Namų Darbininkė. Guolis vietoje, biskį paprasto virimo; visi įtaisymai. 1 kūdikis, 1 mokyklą lankantis vaikutis. Geri namai tinkamai moteriškai. GL. 4-5347. (81-84)

Namų Darbininkė. Svari, patikima; nuosavas kambarius ir vonia. Guolis vietoje, moderniniai įtaisymai; gera alga. Kalbant angliskai. Manhasset 7-4975 (81-83)

NAMŲ DARBININKĖ

— 5½ dienoms, nuolatinis dieninis darbas — Jackson Heights, arti naujos ligoninės. Turi mokėti prižiūrėjimą jauno vaiko. Malonūs namai — nuolatinis darbas. Sautkite: TW. 8-8518 arba ST. 6-5050. (82-85)

HELP WANTED-MALE

Wood-finisher, patyres. Pritaikyti spalvas įstaigai, kuri išdirba krovė tuvams irankius. Unijistas. JAFF BROS. WOODWORK, INC. 41-48 37th St., L. I. C. ST. 4-1477 (84-90)

Tool ir Die Makers. 1-mos kl., su patyrimu. Nuolatinis darbas; gera alga, apdrauda ir ligoje prižiūrėjimas. 41 Varick Ave., B'klyn. HY. 7-5000. (83-89)

TOOL—DIE—MAKER

Patyres—Gerai Pinigai L. I. C. AREA St. 4-6000 Mr. Pagnado (79-85)

MECHANICAL ENGRAVERS CO.

Inc. samdo engravers—3 U. patyrius Job shop production, galinčius nustatyti masters. Patenkinančios paslaupos. Alga pagal sutartį. Tel. CH. 4-4338 (82-85)

BUSINESS OPPORTUNITIES

PARDAVIMUI. Ideališkas ofisas arba krautuviui patalpa 20x100 pėdų. Dideli krautuvių langai. Puikiasias pirkiny.

41 W. 35th St. Tel. WI. 7-6240 (82-89)

DIDELIS NUPIGINIMAS

Kampinis namas, keturi 4-rių rūmų apartamentai. Keturios krautuvių. Nėra lyso, visas mūris, oi burner su 1,000 galonų tanka.

6802 Bay Parkway Sautkite WI. 7-6240 (82-88)

MATTHEW A. BUYUS

(BUYASKAS)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St.

Newark 5, N. J.

MArket 2-5172